

EL LLENGUATGE

Passar-se

Si diem a una noia que s'ha passat és que no som gaire galants, perquè li diem que s'ha pansit, que ha perdut ufana i frescor —com el peix fora de la nevera. Si ho diem a un polític, a un home de partit, la cosa encara és més greu, perquè l'acusem de traïdor, d'haver abandonat els seus ideals, d'haver-se passat a l'enemic.

Però tots sabem que avui es fa servir el verb «passar-se» en el sentit de fer-ne un gra massa, extralimitar-se, excedir-se. Forma part del vocabulari de moda, d'aquestes formes de llenguatge que s'imposen per mimetisme, de les quals alguns no saben passar-se, no saben prescindir. I no costa gaire d'adonar-se que el seu ús, reiterat i repetit insistentement, prové molt sovint del fet que, en aquests caos, la paraula no està al servei de la idea, sinó que és la idea que se subordina a la paraula. Es busca —i es troba fàcilment— l'ocasió de dir a l'interlocutor que s'ha passat, amb la creença ingènua que dir-ho comporta prestigi i demostra, sense esforç, que un està al dia.

Com totes les modes, aquesta també passarà. Però, mentrestant, convindria no deixar-se influir pels qui, en tertúlies i sobretaules, es complauen a bombardejar-se els uns als altres amb acusacions d'haver-se passat, i preservar l'ús de la forma pronominal del verb passar —passar-se— per als sentits que fins ara li hem reconegut. Per a dir que algú ha ultrapassat els deguts termes ja tenim excedir-se, extralimitar-se, passar de la talla, fer-ne un gra massa, etc. I així evitarem possibles confusions. Acabem de llegir les declaracions d'algú que retreu a un conegut líder obrerista d'«haver-se passat». I ens hem quedat realment amb el dubte de si l'acusat d'haver-se excedit o d'haver fet defecció.

ALBERT JANE